

OPĆI ETIČKI KODEKS U TURIZMU

PREAMBULA

Mi, članovi Svjetske turističke organizacije (WTO), okupljeni na Generalnoj skupštini u Santiagu, Čile, prvog dana oktobra 1999. godine,

Potvrđujemo ciljeve postavljene članom 3. Statuta Svjetske turističke organizacije, svjesni "odlučujuće i centralne" uloge ove Organizacije, priznate od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, u promociji i razvoju turizma, obzirom na doprinos privrednom razvoju, međunarodnom razumijevanju, miru, napretku i univerzalnom poštovanju i očuvanju ljudskih prava i osnovnih sloboda za sve, bez obzira na rasu, pol, jezik i vjeru.

Čvrsto vjerujući da, kroz direktne, spontane i neposredne kontakte koje podstiče između ljudi i žena različitih kultura i načina života, turizam predstavlja vitalnu snagu mira i faktor prijateljstva i razumijevanja među ljudima širom svijeta.

U saglasnosti s načelom o usklađivanju zaštite prirodnog okruženja, privrednog razvoja i borbe protiv siromaštva na održivi način, kako su to formulirale Ujedinjene nacije 1992. godine na "Zemaljskom Samitu" u Rio de Janeiru, izrazile u Agendi 21., usvojenoj tom prilikom.

Uzimajući u obzir brz i kontinuirani rast, prošli i očekivani, turističke aktivnosti, bilo iz razloga odmora, posla, kulture, religije ili zdravlja i njeno snažno djelovanje i pozitivno i negativno, na okruženje, privredu i društvo i emitivnih i receptivnih zemalja na lokalne zajednice i domaće stanovništvo, kao i na međunarodne odnose i trgovinu.

S ciljem promoviranja odgovornog, održivog i univerzalno prihvatljivog turizma u okviru prava svih lica da koriste svoje slobodno vrijeme za odmor ili putovanje, uz poštovanje izbora društava svih ljudi.

Ali uvjereni da svjetska turistička privreda u cjelini može mnogo postići radeći u okruženju koje favorizira tržišnu ekonomiju, privatnu inicijativu i slobodnu trgovinu i koje služi optimizaciji njenih blagotvornih efekata na stvaranje bogatstva i zaposlenosti.

Također čvrsto uvjereni da, osiguravanjem jednog broja principa i određenog broja pravila kojih se pridržava, odgovorni i održivi turizam nije ni u kom slučaju inkompatibilan s rastućom liberalizacijom uslova koji vladaju trgovinom uslugama, pod čijim okriljem poduzeća ovog sektora rade, i da je moguće uskladiti u ovoj djelatnosti ekonomiju i ekologiju, okruženje i razvoj, otvorenost prema međunarodnom tržištu i zaštitu društvenog i kulturnog identiteta.

Uzimajući u obzir da, uz ovakav pristup, svi sudionici u razvoju turizma – državna, regionalna i lokalna administracija, poduzeća, poslovna udruženja, zaposleni u ovom sektoru, nevladine organizacije i organi svih vrsta koja pripadaju turističkoj privredi, kao i lokalne zajednice, mediji i sami turisti, imaju različite ali i međuovisne odgovornosti u pojedinačnom i društvenom razvoju turizma i da će formulacije njihovih pojedinačnih prava i obaveza doprinijeti ostvarenju ovog cilja.

Posvećeni, saglasno ciljevima kojima teži i sama Svjetska turistička organizacija od usvajanja rezolucije 364 (XII) na svojoj Generalnoj skupštini 1997. godine (Istanbul), promoviranju istinskog partnerstva između javnih i privatnih sudionika u razvoju turizma, i želeći da vidimo kako se proširuje partnerstvo i saradnja te vrste, na otvoren i uravnoteže način, na odnose između emitivnih zemalja i zemalja domaćina i njihovih turističkih privreda.

Nadovezujući se na Deklaraciju iz Manile 1980. godine o Svjetskom turizmu i o Društvenom uticaju na turizam iz 1997. godine, kao i na Pravilnik i Kodeks u turizmu, usvojene u Sofiji 1985. godine pod okriljem WTO-a.

Ali vjerujući da bi ovi instrumenti trebali biti dopunjeni skupom međuovisnih principa za njihovo tumačenje i primjenu, na kojima bi sudionici u razvoju turizma trebali oblikovati svoje ponašanje na početku dvadeset prvog vijeka.

Koristeći, za potrebe ovog instrumenta, definicije i klasifikacije primjenjive na putovanja, a posebno pojmove "posjetitelj", "turist" i "turizam", kako je usvojeno na Međunarodnoj konferenciji u Ottawi, održanoj od 24. do 28. juna. 1991. godine i odobreno 1993. godine od strane Komisije za statistiku Ujedinjenih nacija na njenoj dvadeset sedmoj sjednici.

Upućujući posebno na slijedeće instrumente:

- Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima, od 10. decembra 1948. godine;
- Međunarodni sporazum o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, od 16. decembra 1966. godine;
- Međunarodni sporazum o građanskim i političkim pravima, od 16. decembra 1966. godine;
- Varšavska konvencija o zračnom prometu od 12. oktobra 1929. godine;
- Čikašku konvenciju o međunarodnom civilnom avioprometu od 07. decembra 1944. godine, i vezano za nju, Tokijsku, Hašku i Montrealsku konvenciju;
- Konvenciju o carinskim olakšicama u turizmu, od 04. jula 1954. godine i Protokol koji se odnosi na ovu Konvenciju;
- Konvenciju koja se odnosi na zaštitu svjetske kulturne i prirodne baštine, od 23. novembar 1972. godine;
- Deklaracija iz Manile o svjetskom turizmu, od 10. oktobra 1980. godine;
- Rezoluciju sa šestog zasjedanja Generalne skupštine (WTO) Sofija, kojom se usvaja pravilnik i Kodeks u turizmu, od 26. septembra 1985. godine;
- Konvenciju o pravima djeteta, od 20. novembra 1989. godine;
- Rezoluciju sa devetog zasjedanja Generalne skupštine WTO-a (Buenos Aires) koja se posebno odnosi na olakšanje uslova putovanja i sigurnost turista, od 04. oktobra 1991. godine;
- Deklaracija iz Rija o okruženju i razvoju, od 13. juna 1992. godine;
- Opći sporazum o trgovini uslugama, od 15. aprila 1993. godine;
- Konvenciju o biodiverzitetu, od 06. januara 1995. godine;
- Rezoluciju s jedanaestog zasjedanja Generalne skupštine WTO-a (Kairo) o prevenciji organiziranog seks turizma, od 22. oktobra 1995. godine;
- Stockholmsku deklaraciju, od 28. avgusta 1996. godine, protiv komercijalne seksualne eksploatacije djece;
- Deklaraciju iz Manile o društvenom uticaju turizma, od 22. maja 1997. godine;
- Konvencije i preporuke koje je usvojila Međunarodna organizacija rada u oblasti kolektivnih ugovora, zabrane prinudnog rada i rada djece, zaštite prava domaćeg stanovništva i podjednagog tretmana bez diskriminacije na radnom mjestu;

Afirmiramo pravo na turizam i na slobodu turističkih kretanja,

izražavamo našu želju da promoviramo jedan pravičan, odgovoran i održiv svjetski poredak u turizmu, čije koristi će podijeliti svi sektori društva u kontekstu jedne otvorene i liberalizirane međunarodne ekonomije i svečano usvajamo, u skladu s ovim ciljevima, principe **OPĆEG ETIČKOG KODEKSA U TURIZMU**.

NAČELA

Član 1.

(Doprinos turizma uzajamnom razumijevanju i poštovanju između naroda i društva)

(1) Razumijevanje i unaprjeđenje etičkih vrijednosti zajedničkih ljudskom rodu, kao i usmjerenje ka toleranciji i poštovanju raznovrsnosti vjerskih, filozofskih i moralnih uvjerenja, su osnov i posljedica odgovornog turizma; sudionici u razvoju turizma i sami turisti trebali bi poštivati društvenu i kulturnu tradiciju i običaje svih ljudi, uključujući manjine i domorodačko stanovništvo, i priznavati njihovu vrijednost;

(2) Turističke aktivnosti trebale bi biti vođene u skladu s karakteristikama i tradicijom regije i zemalja domaćina, a u skladu s njihovim zakonima, navikama i običajima;

(3) Predstavnici lokalnih zajednica, s jedne strane, i lokalni stručnjaci, s druge strane, trebali bi međusobno saradivati i poštivati turiste koji ih posjećuju, i upoznati njihov način života, ukuse i očekivanja; obrazovanje i obuka koji se pružaju stručnjacima, trebaju doprinijeti gostoljubivoj dobrodošlici;

(4) Zadatak je vlasti da osigura zaštitu turista i posjetitelja i njihove imovine; one moraju posvetiti posebnu pažnju sigurnosti stranih turista zbog moguće posebne osjetljivosti; one trebaju olakšati uvođenje specifičnih načina informiranja, zaštite, osiguranja i pomoći u skladu s njihovim potrebama; bilo kakvi napadi, otmice ili prijetnje turistima ili radnicima u turizmu, kao i namjerno uništavanje turističkih objekata i kulturne ili prirodne baštine, trebaju biti oštro osuđeni i kažnjeni, u skladu s njihovim državnim zakonima;

(5) Tokom putovanja, turisti i posjetitelji ne smiju činiti nikakve kriminalne radnje ili bilo koje radnje koje se smatraju kriminalnim prema zakonima zemlje koju posjećuju, kao i da se suzdrže od bilo kakvog ponašanja koje bi lokalno stanovništvo moglo osjetiti kao uvrjedljivo ili štetno, ili koje oštećuje lokalno okruženje; od bilo kakve nezakonite trgovine drogom, oružjem, antikvitetima, zaštićenim vrstama i proizvodima koje su opasne ili zabranjene državnim propisima;

(6) Turisti i posjetitelji imaju odgovornost da se upoznaju, čak i prije svog polaska, s karakteristikama zemalja koje se pripremaju posjetiti; oni moraju biti svjesni zdravstvenog i sigurnosnog rizika svojstvenog svakom putovanju van njihovog uobičajenog okruženja, te da se ponašaju na takav način da maksimalno umanje ove rizike;

Član 2.

(Turizam kao sredstvo individualnog i kolektivnog ispunjenja)

(1) Turizam, djelatnost najčešće povezana s odmorom i relaksacijom, sportom i pristupom kulturi i prirodi, treba biti planiran i proveden kao primarno sredstvo za pojedinačno i grupno ispunjenje; kada se obavlja dovoljno otvoreno i bez predrasuda, on je nezamjenjiv faktor samoobrazovanja, uzajamne tolerancije i učenja o legitimnim razlikama između naroda i kultura i o njihovoj raznovrsnosti;

(2) Turističke aktivnosti moraju poštovati jednakost muškaraca i žena; one trebaju promovirati ljudska prava i, posebno, individualna prava najosjetljivijih grupa, posebno djece, starijih, hendikepiranih, etničkih manjina i domorodačkog stanovništva;

(3) Eksploatacija ljudskih bića u bilo kojoj formi, naročito seksualnoj, posebno kad se odnosi na djecu, u suprotnosti je s fundamentalnim cjevima turizma i predstavlja negaciju turizma; s tim u vezi, u skladu s međunarodnim pravom, protiv nje se treba energično boriti u saradnji sa svim zainteresiranim državama i kažnjavati je, bez ustupaka, od strane državnih zakonodavstava kako zemalja koje se posjećuju tako i zemalja iz kojih potiču počinitelji ovih djela, čak i kada su u inostranstvu;

(4) Putovanje u svrhu vjere, zdravlja, obrazovanja i kulture ili jezične razmjene su posebno korisni oblici turizma, koji zaslužuju podršku;

(5) Uvođenje u planove obrazovanja predavanja o vrijednosti turističke razmjene, njenom ekonomskom, socijalnom i kulturnom doprinosu, a također i o njenim rizicima, treba se poticati;

Član 3.

(Turizam, faktor održivog razvoja)

(1) Svi sudionici u razvoju turizma trebaju čuvati prirodnu sredinu/okoliš, u cilju dostizanja stabilnog, kontinuiranog i održivog privrednog rasta, usklađenog s pravičnim zadovoljavanjem potreba i težnji sadašnje i budućih generacija;

2) Svi oblici razvoja turizma koji su korisni za očuvanje rijetkih i dragocjenih resursa, posebno vode i energije, kao i za izbjegavanje, koliko je to moguće, proizvodnje otpada, trebaju dobiti prioritet i biti potaknuti od strane državnih, regionalnih i lokalnih vlasti;

(3) Ravnomjerno raspoređeni tokova turista i posjetitelja u vremenu i prostoru, posebno onih koji su rezultat godišnjih odmora i školskih raspusta, i još ravnomjernija raspodjela odmora, potrebni su, da bi se smanjio pritisak turističke aktivnosti na okoliš i povećao njen koristan uticaj na turističku privredu i lokalnu ekonomiju;

(4) Turistička infrastruktura treba biti tako osmišljena, a turističke aktivnosti programirane, da štite prirodnu baštinu sačinjenu od ekosistema i biodiverziteta i da čuvaju ugrožene divlje vrste; sudionici u razvoju turizma, a posebno turistički radnici, trebaju se složiti oko uvođenja ograničenja ili zabrana svojih aktivnosti kada se one provode u posebno osjetljivim oblastima: pustinjama, polarnim ili visoko-planinskim područjima, priobalnim područjima, tropskim šumama ili močvarama, povoljnim za stvaranje rezervata prirode ili zaštićenih područja;

(5) Turizam, u prirodi i ekoturizam su priznati kao posebno korisni za poboljšanje i unaprjeđenje položaja turizma, jer osigurava poštovanje prirodne baštine i lokalnog stanovništva i usklađeni su s ukupnim kapacitetima područja.

Član 4.

(Turizam, korisnik kulturne baštine čovječanstva koji doprinosi njenom unaprjeđivanju)

(1) Turistički resursi pripadaju zajedničkoj baštini čovječanstva; zajednice na čijoj teritoriji se oni nalaze imaju posebna prava i obaveze prema njima;

(2) Turistička politika i aktivnosti trebaju se voditi s poštovanjem za umjetničko, arheološko i kulturno naslijeđe, trebaju se zaštititi i prenijeti budućim generacijama; posebna se pažnja treba posvetiti očuvanju i održavanju spomenika, svetišta i muzeja, kao arheoloških i historijskih lokaliteta, koji moraju biti široko otvoreni za turističke posjete; treba dati podršku javnom pristupu predmetima kulture i spomenicima u privatnom vlasništvu, uz poštovanje prava njihovih vlasnika, kao i religioznim zdanjima, bez narušavanja redovnih potreba bogoslužnja;

(3) Finansijska sredstva dobijena od posjeta lokalitetima kulture i spomenicima trebaju, barem djelimično, biti korištena za održavanje, zaštitu, razvoj i uljepšavanje ove baštine;

(4) Turističke aktivnosti se trebaju planirati na takav način da omoguće tradicionalnim proizvodima kulture, zanata i folklora da opstanu i unaprjeđuju se, a ne da izazovu njihovo nazadovanje i standardizaciju.

Član 5.

(Turizam, korisna djelatnost za zemlje i društva domaćina)

(1) Lokalno stanovništvo treba biti povezano s turističkim aktivnostima i sudjelovati u ispravnoj raspodjeli ekonomskih, društvenih i kulturnih koristi koje one stvaraju, a posebno u direktnom i indirektnom zapošljavanju koje iz njih proizlazi;

(2) Turistička politika treba biti tako primijenjena da pomaže rast životnog standarda stanovništva u područjima koje se posjećuju i da zadovolji njihove potrebe; planiranje, arhitektonski prilaz i upravljanje turističkim mjestom i smještajem trebaju imati za cilj da ih integriraju, u najvećoj mjeri, u lokalnu ekonomiju i socijalni milje; kada je stepen kvalifikacije podjednak, prioritet treba dati lokalnim radnicima;

(3) Posebnu pažnju treba obratiti na specifične probleme priobalnih područja i ostrvskih teritorija i osjetljivih ruralnih i planinskih područja, kojima turizam često predstavlja rijetku priliku za razvoj, nasuprot opadanju tradicionalnih ekonomskih aktivnosti;

(4) Turistički stručnjaci, posebno investitori, vođeni propisima koje su donijele javne vlasti, trebaju izraditi studije o uticaju njihovih razvojnih projekata na okruženje i prirodni okoliš; oni također trebaju dostaviti, s najvećom otvorenosću i objektivnošću, informacije o svojim budućim programima i očekivanim posljedicama i razvijati dijalog o njihovom sadržaju sa zainteresiranim stanovništvom.

Član 6.

(Obaveze sudionika u razvoju turizma)

(1) Turistički stručnjaci imaju obavezu osigurati turistima objektivne i istinite informacije o određnim mjestima i o uslovima putovanja, prijema i boravka; oni trebaju osigurati da ugovorne klauzule predložene njihovim klijentima budu lako razumljive što se tiče vrste, cijene i kvalitete usluga za koje se obavezuju da će izvršiti, kao i novčane naknade koju će isplatiti u slučaju jednostranog raskida ugovora sa svoje strane;

(2) Turistički stručnjaci, onoliko koliko zavisi od njih, trebaju voditi računa, u saradnji s javnim vlastima, o sigurnosti, sprječavanju nezgoda, zdravstvenoj zaštiti i ispravnosti hrane za one koji traže njihove usluge;

isto tako, trebaju osigurati postojanje odgovarajućih sistema osiguranja i pomoći; trebaju prihvatiti pisane obaveze propisane državnim propisima i isplatiti pravičnu naknadu u slučaju nepridržavanja ugovorenih obaveza;

(3) Turistički stručnjaci trebaju doprinijeti kulturnom i duhovnom zadovoljenju turista i omogućiti im, tokom njihovih putovanja, isповijedanje njihove vjere;

(4) Vlasti emitivnih država i zemalja domaćina, u saradnji sa zainteresiranim stručnjacima i njihovim udruženjima, trebaju osigurati postojanje neophodnih mehanizama za odštetu turistima u slučaju bankrota poduzeća koje je organiziralo njihovo putovanje;

(5) Vlade imaju pravo, i dužnost, posebno kada su u pitanju krize, informirati svoje državljane o posebnim okolnostima, ili čak opasnostima, s kojima se mogu susresti tokom svojih putovanja u inostranstvo; njihova je odgovornost, u svakom slučaju, za objavljivanje neprovjerenih ili preuveličanih informacija koje nanose štetu zemljama domaćinima i interesima njihovih operatora; sadržaji preporuka o putovanjima zato trebaju biti ranije razmotreni s vlastima zemalja domaćina i zainteresiranim stručnjacima; formulirane preporuke trebaju biti striktno razmjerne ozbiljnosti situacije i ograničene na geografska područja gdje su nastale posebne okolnosti; ovakve preporuke trebaju biti ograničene ili ukinute čim se vrate normalni uslovi;

(6) Štampa, a posebno specijalizirana turistička štampa i drugi mediji, uključujući moderna sredstva elektronske komunikacije, trebaju objavljivati istinite i uravnotežene informacije o događajima i situacijama koje bi mogle uticati na tokove turista; oni također trebaju osigurati pravovremene i pouzdane informacije korisnicima turističkih usluga; ove komunikacijske i elektronske komercijalne tehnologije također treba razvijati i koristiti u ove svrhe; u slučaju medija, nikako ne treba promovirati "seks turizam";

Član 7. (Pravo na turizam)

(1) Mogućnost direktnog i ličnog pristupa otkrivanju i uživanju u svim resursima planete predstavlja podjednako pravo svih stanovnika svijeta; rastuće sveobuhvatno učešće u nacionalnom i međunarodnom turizmu treba se smatrati jednim od najboljih mogućih izraza održivog rasta slobodnog vremena, te na tom putu ne treba postavljati prepreke;

(2) Univerzalno pravo na turizam mora se smatrati posljedicom prava na odmor i slobodno vrijeme, uključujući razumno ograničenje radnih sati i plaćene odmora koji su zagarantirani članom 24. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i članom 7. Međunarodne konvencije o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima;

(3) Socijalni turizam, a posebno asocijativni turizam, koji olakšavaju široko rasprostranjeno raspolaganje slobodnim vremenom, putovanjima i odmorima, trebaju se razvijati uz podršku vlasti;

(4) Porodični, turizam mladih, studentski, turizam starijih ljudi i turizam za invalide, trebaju biti poticani i olakšavani;

Član 8. (Sloboda turističkih kretanja)

(1) U saglasnosti s međunarodnim pravom i državnim zakonodavstvom, turisti i posjetitelji trebaju imati koristi od slobode kretanja u okviru svojih zemalja iz jedne države u drugu, u skladu s članom 13. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima; trebaju imati pristup turističkim i kulturnim lokalitetima bez podvrgavanja prekomjernim formalnostima ili diskriminaciji;

(2) Turisti i posjetitelji trebaju imati pristup svim dostupnim oblicima komunikacije, internim i eksternim; trebaju imati koristi od brzog i lakog raspolaganja lokalnim administrativnim, pravnim i zdravstvenim uslugama; treba im omogućiti da nesmetano kontaktiraju konzularne predstavnike svojih zemalja, u skladu s diplomatskim konvencijama koje su na snazi;

(3) Turisti i posjetitelji trebaju imati ista prava kao i građani zemlje koju posjećuju, u vezi s povjerljivosti ličnih podataka i informacija koje se odnose na njih, posebno kada se ti podaci čuvaju elektronski;

(4) Administrativne procedure koje se odnose na granične prijelaze, bilo da one spadaju pod nadležnost države ili proizlaze iz međunarodnih sporazuma, kao što su vize ili zdravstvene i carinske formalnosti, trebaju biti prilagođene, koliko god je to moguće, tako da u najvećoj mogućoj mjeri olakšaju slobodu putovanja i široko otvoreni prilaz međunarodnom turizmu; sporazum između grupa zemalja u cilju usklađivanja i pojednostavljenja procedura treba podržavati; specifične takse i davanja koje kažnjavaju turističku privredu i podrivaju njenu konkurentnost trebaju se postupno odstraniti ili korigirati;

(5) U zavisnosti od ekonomske situacije u zemljama iz kojih dolaze, putnici trebaju imati pristup određenom iznosu valute potrebne za njihovo putovanje;

Član 9. (Prava radnika i poduzetnika u turističkoj privredi)

(1) Fundamentalna prava zaposlenih i samostalnih radnika u turističkoj privredi i srodim djelatnostima trebaju biti zagarantirana, pod nadzorom državne i lokalne administracije i zemalja iz kojih dolaze i zemalja domaćina, s posebnom pažnjom koja se poklanja specifičnim ograničenjima vezanim posebno za sezonski karakter njihove djelatnosti, globalnu dimenziju njihovog privređivanja i fleksibilnost koja se često zahtijeva po prirodi posla;

(2) Zaposleni i samostalni radnici u turističkoj privredi i srodnim djelatnostima imaju pravo i obavezu sticati odgovarajuću početnu i stalnu obuku; treba im se pružiti odgovarajuća socijalna zaštita; nesigurnost posla treba maksimalno ograničiti, a poseban status, posebno u odnosu na socijalnu pomoć, treba pružiti sezonskim radnicima u sektoru;

(3) Bilo koja fizičko ili pravno lice, ukoliko ima neophodne sposobnosti ili kvalifikaciju, treba imati pravo da razvija svoju profesionalnu djelatnost u oblasti turizma u skladu s važećim državnim zakonima; poduzetnici i investitori, posebno u oblasti malih i srednjih poduzeća, trebaju imati pravo na slobodan pristup turističkom sektoru uz minimum zakonskih i administrativnih ograničenja;

(4) Razmjena iskustava koja se nudi rukovoditeljima i radnicima iz različitih zemalja, bilo da su zaposleni ili ne, doprinosi poticanju razvoja svjetske turističke privrede; ova kretanja trebaju biti olakšana koliko god je to moguće, uz pridržavanje važećih državnih zakona i međunarodnih konvencija,

(5) Kao nezamjenjiv faktor solidarnosti u razvoju i dinamičnom rastu međunarodne razmjene, multinacionalne kompanije u turističkoj privredi ne bi smjele iskorištavati dominantnu poziciju koju ponekad zauzimaju; one trebaju izbjegavati da postanu sredstvo uvođenja kulturnih i društvenih modela na lokalne zajednice, u zamjenu za slobodu u investiranju i trgovini, koja treba biti potpuno priznata; trebaju sudjelovati u lokalnom razvoju, izbjegavajući prekomjernu repatrijaciju svoje zarade ili poticanje uvoza, čime umanjuju svoj doprinos privredi u koju su uključene;

(6) Partnerstvo i uspostavljanje uravnoteženih odnosa između poduzeća emitivnih zemalja i zemalja domaćina doprinosi održivom razvoju turizma i ravnomjernoj raspodjeli koristi od njegovog rasta;

Član 10. (Provođenje načela Općeg etičkog kodeksa u turizmu)

(1) Javni i privatni sudionici u razvoju turizma trebaju saradivati na uvođenju ovih načela i pratiti njihovu efikasnu primjenu;

(2) Sudionici u razvoju turizma trebaju priznati ulogu međunarodnih institucija, među kojima na prvom mjestu *Svjetske turističke organizacije (WTO)*, i nevladinih udruženja s kompetencijama u oblasti promoviranja i razvoja turizma, zaštite ljudskih prava, okruženja i zdravlja, s dužnim poštovanjem za opća načela međunarodnog prava;

(3) Ovi sudionici trebaju iskazati svoju namjeru da bilo kakve sporove koji se tiču provođenja ili interpretacije *Općeg etičkog kodeksa u turizmu*, upute na usklađivanje nepristranom trećem organu, poznatom kao Svjetska komisija za etiku turizma.